

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 40007-03-26 עמותת "קול יעקב" ואח' נ' לוי ואח'

תיק חיצוני :

**לפני כבוד השופט עודד שחם
כבוד השופט אברהם רובין
כבוד השופט דוד גדעוני**

מערערים
1. עמותת "קול יעקב"
2. ישראל אורני
3. תמר אורני

על ידי ר' שטוב, עו"ד

נגד

משיבים
1. יעקב לוי
2. רויטל אוהד
3. ציפורה רגבי

פסק דין

1 בפנינו ערעור אזרחי.

2 1. הערעור מופנה נגד פסק דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת מ' בנקי) בת"א
3 3377-01-23. פסק הדין ניתן ביום 15.1.25. בפסק הדין נדחתה תביעה שעניינה העברת זכות
4 דיירות מוגנת בדירה שברחוב מסילת ישרים 8 בירושלים (להלן – הדירה). במקביל התקבלה
5 תביעה שכנגד, ונקבע כי זכות הדיירות המוגנת בדירה פקעה, ועל הדירה לשוב לבעליה. כן ניתן
6 צו להוצאות.

7 2. ברקע ההתדיינות עומדות העובדות הבאות. המשיבים הם הבעלים בדירה. החל משנת 1968
8 גר בדירה כדייר מוגן מר יצחק עדס ז"ל (להלן – המנוח; המנוח היה התובע 1 בבית משפט קמא).
9 מן החומר עולה כי בשנת 1968 שילם המנוח דמי מפתח בסך של 24,000 ל"י. בכתב התביעה,
10 שהוגש ביום 2.1.23, נטען כי כשנה לפני הגשת התביעה אירעו למנוח שתי נפילות, בגינן הועבר
11 למחלקה שיקומית. נטען עוד, כי מאז נפילתו השנייה אין ביכולתו להלך, והוא מתנייד באמצעות
12 כיסא גלגלים. נטען, כי המנוח החליט למכור את זכויותיו בדירה. לכתב התביעה צורפו, לשם כך,
13 תצהיר דייר יוצא של המנוח משנת 2022. כן צורף תצהיר דייר מוצע עליו חתמו בשנת 2022
14 המערערים 2 – 3 (להלן ייקראו המנוח והמערערים 2 – 3 ביחד – התובעים). במענה לתצהירים

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 40007-03-26 עמותת "קול יעקב" ואח' נ' לוי ואח'

תיק חיצוני:

- 1 מסר ב"כ המשיבים (18.12.22) כי פניית המנוח מלמדת על גיבוש של עילת נטישה. צוין, כי
2 המשיבים נכונים להגיש תביעה מידית לסילוק יד.
- 3 . בהמשך לכך פנו התובעים בתביעה לבית משפט קמא, בה עתרו כי בית המשפט יצהיר כי
4 המנוח הוא דייר מוגן כחוק; כי תצהירי דייר יוצא ודייר מוצע שהוגשו תקפים; וכי זכויות המנוח
5 כדייר מוגן עברו למערערים 2 – 3; וכי הם בעלי זכות החזקה הבלעדית בדירה, דיירים מוגנים
6 בה, ורכשו כדין את זכויות המנוח בה. ביום 18.7.24 נפטר המנוח. המערערת 1, עמותת רשומה,
7 ביקשה בבית משפט קמא להצטרף להליך בנעלי המנוח, בטענה כי היא צפויה לרשת את עזבונו
8 של המנוח, שהיה קשיש ערירי (להלן ייקראו המערערים 1, 2 – 3 יחדיו – המערערים).
- 9 . ביום 11.6.23 הגישו המשיבים תביעה שכנגד, בה עתרו לסילוק ידם של התובעים מן הדירה.
10 בתביעה נטען כי המנוח הוא דייר נוטש, שנטישתו סופית. כן נטען כי המנוח אינו כשיר לבצע את
11 הפעולות מושא התביעה העיקרית.
- 12 . כאמור לעיל, התביעה העיקרית נדחתה, והתביעה שכנגד התקבלה. מכאן הערעור שבפנינו.
13 לאחר שנתנו דעתנו לטענות המערערים, על רקע כלל החומר שבפנינו, הגענו למסקנה כי יש
14 לדחות את הערעור בלא צורך בתשובה (ראו תקנה 138(א)(1) לתקנות סדר הדין האזרחי,
15 התשע"ט – 2018 (להלן – התקנות)). נעמוד עתה על הטעמים ביסוד מסקנה זו.
- 16 . הסוגיות העיקריות הטעונות דיון נוגעות לקביעות בית משפט קמא כי המנוח נטש את הדירה,
17 ולהכרעתו כי אין מקום לסעד מן הצדק במקרה זה. במישור העובדתי, נקבע כי המערער לא
18 התגורר בדירה בחודשים דצמבר 2021 ועד מאי 2022 (פסקאות 22 – 23 לפסק הדין). כן נקבע
19 (פסקה 27 ואילך), כי אין מחלוקת שבשלהי חודש מאי 2022 אושפז המנוח בבית החולים שערי
20 צדק, וביום 23.5.2022 הועבר לשיקום בבית החולים הרצוג למספר ימים. כן נקבע (בפסקה 28
21 לפסק הדין) כי אין מחלוקת גם שביום 29.5.22 נכנס המנוח למחלקה הסייעודית בנווה שמחה
22 ושהה שם עד לפטירתו. בתוך כך, דחה בית המשפט את עדות אחיינו של המנוח, מר יואל עדס,
23 תוך קביעה כי לא ניתן לבסס עליה מגורים רציפים בדירה במועדים הרלוונטיים (פסקה 26 ואילך
24 לפסק הדין). קביעה זו נשענה על דיון מפורט בעדותו של האחייין (ראו גם בפסקה 39 לפסק הדין).
25 עוד דחה בית המשפט (פסקה 29 ואילך) את טענת המערערים כי המנוח חזר מפעם לפעם לדירתו
26 ליום או ללילה. קביעה זו התבססה על בחינת העדויות השונות ביחס לתדירות הביקורים הנטענים
27 בדירה, לגביהן קבע בית המשפט, על יסוד דיון מפורט, כי אינן עקביות או מהימנות (ראו פסקה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 40007-03-26 עמותת "קול יעקב" ואח' נ' לוי ואח'

תיק חיצוני:

- 1 30 ואילך לפסק הדין). ספציפית נקבע, לגבי עדות המערערת 3, כי עדותה לא הייתה קוהרנטית,
2 וגרסתה התפתחה בהתאם למה שסברה כי מוטב לה להשיב (ראו בפסקאות 35 – 38 לפסק הדין).
3 7. אשר לפן הנורמטיבי. נקודת המוצא הנורמטיבית לדיון שערך בית משפט קמא היא, כי אשפוז
4 רפואי ושיקום כשלעצמם אינם בגדר נטישה, ולא ניתן ללמוד מהם על רצונו וכוונתו של הדייר
5 המוגן לעזוב את הדירה ולא לשוב אליה (פסקה 40 לפסק הדין). בית המשפט הוסיף וקבע
6 (בפסקה 41) כי טענה לנטישה יש להוכיח בשני תנאים מצטברים – פיזי ונפשי.
7 8. אשר להיבט הפיזי, נקבע (שם) כי זה הוכח, שעה שבין הנפילה הראשונה אשר אירעה למנוח,
8 לבין נפילתו השנייה, הוא לא התגורר בביתו (למעט יום אחד). לאחר מכן, על פי המסמכים ועל
9 פי עדות המערער, הוא עבר להתגורר במוסד בשם "נווה שמחה", גם אם לעיתים "ביקר" בדירתו,
10 כפי שנטען. בית המשפט הטעים, כי ככל שהמנוח נלקח לדירה לפרק זמן קצר דיו שלא הצריך
11 טיפול בצרכיו, מדובר בפרק זמן שהוא לכל היותר 'ביקור', אשר תכליתו היא אך לשמר מראית
12 עין של קשר לדירה.
13 9. אשר להיבט הנפשי, נקבע (בפסקה 42 לפסק הדין), כי הדרישה של 'העדר כוונה לחזור',
14 מורכבת משני יסודות: רצון הדייר לחזור וסיכוי ממשי להתממשות החזרה. בית המשפט קבע
15 (בפסקה 46), כי המשיבים טענו והוכיחו שהמשך מגוריו של המנוח בבית אבות, ללא כל פעולה
16 המלמדת על כוונה ממשית לחזור לגור בדירה, מלמדים על נטישתה. בית המשפט הפנה בהקשר
17 זה לפסק דינו של בית המשפט העליון ברע"א 3666/16 פלונית נ' חברת הירקון 278 בע"מ
18 (5.9.2017), שם נפסק (בפסקה 11 לפסק דינו של כב' השופט נ' הנדל) כי ככלל, "לא ראוי לאפשר
19 לדייר להיבנות מטענה ערטילאית לפיה הוא 'רוצה' לחזור לנכס, ככל שלא קיים סיכוי ממשי
20 שאותו רצון יתממש בפועל. הכרה ברצון לשוב לבדו, עלולה לפגוע יתר על המידה בזכויותיו של
21 בעל הנכס, ללא הצדקה".
22 10. בהיבט העובדתי, קבע בית המשפט (בפסקה 48), כי המערערים לא הצביעו על כוונה, רצון
23 וסיכוי כלשהו לחזרת המנוח לגור בדירה, והסתפקו בטיעון בעלמא כי המנוח רוצה לחזור לדירה.
24 כן קבע בית המשפט כי המערערים לא הראו מהו הסיכוי התיאורטי האפשרי שהוא אכן יחזור
25 לדירה למגורי קבע; וגם לא הצביעו על ניסיון מינימלי לממש רצון זה בפתרון קבע.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 40007-03-26 עמותת "קול יעקב" ואח' נ' לוי ואח'

תיק חיצוני:

1. לכל האמור הצטרפה קביעה נוספת של בית משפט קמא, לפיה (פסקה 51 לפסק הדין), בפועל אנשים אחרים עשו שימוש כבעלי רשות בדירה, בלא שרשות שכזו ניתנה על ידי בעלי הדירה. בית המשפט קבע (שם) כי הדבר מחזק טענת הנטישה, ומביא למסקנה כי יש לדחות את תביעת המערערים. קביעה זו התבססה על ראיות המלמדות על משחקי ילדים שנמצאו בדירה; מיטות נפרדות שתועדו בה; מפתח שנמסר למערער; ועל דיון בהסברים שניתנו לכל אלה, אשר לא התקבלו על דעת בית המשפט (ראו פסקאות 53 – 54, 56 לפסק הדין). כן הפנה בית המשפט להתפתחות תשובותיו של המערער לשאלה אם יש לו חפצים בדירה (בפסקה 55 לפסק הדין), במסגרתן אישר כי חפצים שלו היו בדירה. כן הפנה בית המשפט לעדות ולסרטון מהם עלה כי אדם מבוגר, שאינו המערער, שהה בדירה (פסקה 57 לפסק הדין); ולעדות נוספת של בעל דירות בבניין, הנמצא במקום באופן תדיר, אשר פגש במערער בביקוריו במקום, והעריך כי הלה נכנס לדירה בסוף 2023 (פסקאות 58 – 60 לפסק הדין).
12. בית המשפט הגיע למסקנה, על יסוד כלל העדויות שבפניו, כי אכן נעשה בדירה שימוש ע"י אחרים שאינם המנוח. נקבע, כי לא הוכחה תכליתו הלגיטימית של שימוש זה (פסקה 61 לפסק הדין). נקבע, כי הדבר מחזק את טענת הנטישה במובן זה שהמנוח עזב את הדירה, עבר להתגורר ב'נווה שמחה', וניתנה רשות לאחרים להשתמש בדירה לצרכים שונים.
13. בית המשפט נדרש גם לפסיקה של בית המשפט העליון, אשר נדרשה למצב בו דייר מוגן עוזב את דירתו בשל אילוצין. בית המשפט עמד על כך שבפסיקה זו נקבע, כי אילוץ הולך ומתמשך שהוביל לעזיבת הדירה בעבר ומונע את השיבה אליה בהווה, אינו מאפשר לקבוע שקיימת בחירה לא לגור בדירה או רצון שלא לשוב אליה, ולפיכך אינו מלמד על נטישה. עוד קבע בית המשפט, כי ביחס לעתיד נבחנת השאלה האם הכוונה לשוב לדירה היא כוונה מעשית ועשויה להתממש בעתיד הנראה לעין. בית המשפט הפנה לפסיקה, לפיה "העיקר הוא כי קיים תרחיש, לפיו על פי מכלול הנסיבות, המבקשת תחזור לדירה. די בקיומו של תרחיש זה, שסבירותו אינה גבוהה אך קיימת, כדי לעמוד באמת המידה ל'סיכוי ממשי', בהינתן אילוץ" (בפסקה 16 לפסק דינו של כב' השופט נ' הנדל בעניין פלונית הנ"ל). מנגד עמד בית המשפט על כך, שבאותה פרשה נפסק, כי "לא כל אילוץ, ואפילו יהא מתמשך, שולל קיומה של עילת הנטישה. ייתכנו מקרים בהם האילוץ מתקיים בשלושת ממדי הזמן – הוא שהוביל לעזיבת הנכס בעבר, הוא מתמשך בהווה, והסרתו אינה צפויה בעתיד הנראה לעין – אך עדיין, מתקיימת עילת הנטישה. כך למשל, כאשר חרף קיומו של אילוץ, אין כל סיכוי, ולו מזערי, שהדייר יחזור" (שם).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 40007-03-26 עמותת "קול יעקב" ואח' נ' לוי ואח'

תיק חיצוני:

14. בממד העובדתי קבע בית המשפט בהקשר זה (בפסקה 47), כי המערערים לא טענו בפה מלא לקיומו של אילוץ מהותי ומתמשך המונע את חזרת המנוח לדירה, אלא רק טענו לשהות ארעית בשל הנפילה והאשפוז. נקבע, כי מדובר בטענה לאילוץ ארעי וחולף. צוין, כי לשיטת המשיבים המנוח סיים את תקופת שיקומו בבית חולים, ועבר לבית אבות. בית המשפט עמד על כך, שהמשיבים לא הביאו ראיות, כגון מסמכים רפואיים, המלמדים על מצבו של המנוח, המונע מהמנוח לשוב לדירתו. בהקשר זה עמד בית המשפט על כך, שלא הוצגו מסמכים רפואיים המלמדים על שהות ממושכת בבית חולים (פסקה 54 לפסק הדין). בנסיבות אלה, קבע בית המשפט כי המשיבים לא טענו ולא הוכיחו קיומו של אילוץ המונע מן המשיב לחזור לדירה.
15. המערערים תוקפים בערעור את הקביעות העובדתיות כי המנוח נטש את הדירה, וכי אחרים עשו בה שימוש. אין זה מדרכה של ערכאת ערעור להתערב בקביעות עובדתיות מעין אלה. אין בערעור טענות או תשתית, העשויה להצדיק התערבות חריגה בקביעות האמורות. הדברים אמורים ביתר שאת באין התייחסות של ממש לעדות הנדונה בפסקאות 58 – 60 לפסק הדין. נוסף, כי המערערים אינם טוענים בערעור כי היה בנמצא אילוץ שגרם לכך שהמנוח לא שהה בדירה. הם גם לא מצביעים על תשתית העשויה ללמד על כוונה של ממש, בהתאם לאמות המידה שנקבעו בפסיקת בית המשפט העליון, לחזרה של המנוח למגורי קבע בדירה. המערערים גם אינם חולקים על הפסיקה שהנחתה את בית משפט קמא, אליה הפנה בפסק הדין. במכלול נסיבות אלה, אין לנו עילה להתערב בקביעותיו ובמסקנותיו של בית משפט לפיהן התקיימה במקרה זה עילת הנטישה. הקביעות הנוגעות לשימוש של אחרים בדירה נוטות לחזק קביעות ומסקנות אלה, הגם שהן עומדות בעינן במלואן בלא צורך בתימוכין נוספים.
16. בפסק הדין, דחה בית המשפט באופן מנומק את טענת המערער לקיומו של סעד מן הצדק (פסקה 82 ואילך לפסק הדין). המערערים אינם מתמודדים עם מסקנת בית המשפט, על הנמקתה. ממילא, אין לנו עילה להתערב במסקנה זו (ראו, בנוסף לאסמכתאות אליהן הפנה בית משפט קמא, פסקי דין נוספים התומכים במסקנה אליה הגיע: רע"א 408/23 טוב לבן (ג'ת) נ' שפירא (6.2.2023) פסקה 14 ואילך; פסק דינה של כב' השופטת ח' אבנור בע"א 88/81 אלסחורי נ' מזרחי, פ"ד לז(3) 309 (1983), בעמוד 317 ואילך; רע"א 9064/11 קיסלביץ נ' הנסי פרופרטיס לימיטד (חברה זרה) (19.2.2013), בפסקה יא' ואילך).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 40007-03-26 עמותת "קול יעקב" ואח' נ' לוי ואח'

תיק חיצוני:

- 1 די בקביעות אלה, אשר אין לנו עילה להתערב בהן, כדי לאשר את התוצאה אליה הגיע בית
2 המשפט, היינו, דחיית תביעתם של המערערים, וקבלת תביעתם של המשיבים. ממילא, דין
3 הערעור להידחות, בלא צורך בתשובה. עם זאת, נתייחס בקצרה להלן למספר עניינים נוספים
4 שעלו בערעור. בהקדמת המאוחר נעיר עתה, כי אין בעניינים אלה כדי לשנות מן המסקנה אליה
5 הגענו.
- 6 18. המערערים טוענים, כי בית משפט קמא טעה עת לא קיבל בקשה שהגישו למתן פסק דין
7 בהעדר כתב הגנה. לטענתם, כתב התביעה הומצא כדין למי שהיה עורך דינם של המשיבים באותה
8 עת. משלא הוגש כתב הגנה, הוגשה בקשה לבית משפט קמא למתן פסק דין באין הגנה (30.3.23).
9 בית משפט קמא לא קיבל את הבקשה, כי אם הורה על הגשת אישור מסירה של כתב התביעה
10 לידי הנתבעים (4.4.23). המערערים טוענים כי בכך טעה בית המשפט.
- 11 19. יצוין, כי בהמשך להחלטה הנ"ל, מסר ב"כ המערערים לבית המשפט אישור מסירה כאמור
12 לידי המשיבים (21.4.23). בעקבות זאת, הוגש ייפוי כוח מטעם המשיבים לבאי כוחם לייצגם
13 בהליך זה (6.6.23). זמן קצר אחרי כן הוגשו כתב הגנה וכתב תביעה שכנגד (11.6.23). לא מצאנו,
14 כי בסמוך להחלטה מיום 4.4.23 או בהמשך לה פנו המערערים בעניין לבית משפט קמא. גם לא
15 מצאנו, כי השיגו לערכאה אחרת על ההחלטה האמורה באותה עת.
- 16 20. במישור הנורמטיבי, נקבע בפסיקת בית המשפט העליון כי "מתן פסק דין בהיעדר הגנה הוא
17 מהלך דיוני חריג בו מתקבלת הכרעה שיפוטית לגופו של עניין במעמד צד אחד, מבלי שנשמעה
18 עמדתו של הצד השני. לפיכך, ניהול ההליך השיפוטי תוך מתן הזדמנות לשני הצדדים לקבל את
19 יומם ולהציג את טענותיהם לפני בית המשפט, הוא בהכרח המסלול המועדף" (רע"א 7653/23
20 קירש נ' יצחק אמר – חברה לבניה והשקעות בע"מ (28.1.2024), בפסקה 10).
- 21 21. על רקע גישה עקרונית זו, לא מצאנו עילה להתערבות בהחלטתו האמורה של בית משפט
22 קמא. תחילה נציין, כי המערערים אינם מצרפים אישור מסירה כדין של כתב התביעה לעורך הדין,
23 טרם הפנייה לבית המשפט. מתגובה של עורך הדין שצירפו המערערים בבית משפט קמא ניתן
24 להבין כי אכן נמסר לו כתב התביעה. עם זאת, עולה מתגובת עורך הדין (13.2.23) גם, כי לא מונה
25 לייצג את המשיבים בהליך, וכי גרס שיש להמציא את כתב התביעה במישרין למשיבים. על רקע
26 זה ניתן להבין את הוראת בית משפט קמא בהקשר זה. במצב זה; לאחר שבהמשך לכך הוגש ייפוי
27 כוח לעורך הדין ואף כתב הגנה; ולאחר שבהמשך לכל אלה לא פעלו המערערים באפיקים

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 40007-03-26 עמותת "קול יעקב" ואח' נ' לוי ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הנתונים להם בדין לשינוי החלטת בית המשפט, וההליך התברר לגופו, לאחר שמיעת ראיות
2 מלאה, האפשרות של מתן פסק דין המקבל את התביעה בלא הגנה אינה עומדת על הפרק. הדברים
3 אמורים ביתר שאת שעה שעל הפרק מונחים הליכים הנוגעים לזכויות קניין של המשיבים בדירה.
- 4 22. המערערים תוקפים את מסקנת בית משפט קמא, לפיה, לאחר שהמנוח נפטר ביום 18.7.24,
5 פקעה זכות הדיירות המוגנת, ולעזבון המנוח אין זכות בחלק התיאורטי של הדייר המוגן המנוח
6 בדמי המפתח (פסקה 18 לפסק הדין). למסקנה זו, אליה הגיע בית המשפט, יש עוגן בהוראות חוק
7 הגנת הדייר, כמו גם בפסיקה של בתי המשפט המחוזיים, אליה הפנה בית המשפט קמא (ע"א
8 (מחוזי חיפה) 5/83 עזבון אליהו פסיה ז"ל נ' סולקוביץ, פ"מ תשמ"ד (2) 177 (1983); ע"א
9 (מחוזי ירושלים) 511/95 עזבון המנוח יעקב כהן ז"ל נ' גולדמן ואח' (31.12.1995)).
- 10 23. בה בעת, נתנו דעתנו לדעת המיעוט המנומקת (כב' השופטת א' פרוקצ'יה) שנכתבה בעניין
11 עזבון המנוח יעקב כהן ז"ל הנ"ל, העומדת במרכז טיעוני המערערים בנקודה זו. נתנו דעתנו גם
12 לפסיקה של בית המשפט העליון, אשר במקרים מסוימים אימץ את הגישה לפיה לדייר המוגן יש
13 זכויות בעלות אופי קנייני בנכס, בכל הנוגע לשווי הכלכלי של הזכויות שבידיו (רע"א 4020/13
14 יניב נ' פז (28.10.2013) בפסקה 21; ראו גם ברוח דומה ע"א 2280/91 אבולוף נ' אבולוף, פ"ד
15 מז(5) 596 (1993), בעמודים 604-605 לפסק דינו של כב' השופט ג' כץ). במישור המושגי, פסיקה
16 זו עשויה לספק מידה של תימוכין לדעת המיעוט הנזכרת לעיל. על רקע זה, השאלה אם פטירת
17 המנוח תוך כדי ההליך איינה את האפשרות של יורשיו להמשיך בהליך לצורך העברת הדיירות
18 המוגנת לדייר המוצע כנגד קבלת דמי מפתח ממנו, הוגדרה בפסיקה כ"מורכבת למדי" (דברי כב'
19 השופט ג' גונטובניק בת"א (מחוזי - תל אביב יפו) 52456-08-17 אליהו נ' חברת בית ברחוב
20 יפת 186 יפו בע"מ (3.9.2020), בפסקה 30). במכלול נסיבות אלה, ובמצב בו נמצא עוגן לפסק
21 הדין של בית משפט קמא לגופם של דברים, לא נבסס את הכרעתנו על עניין זה, ונותיר את הדין
22 בו לעת מצוא.
- 23 24. בית משפט קמא ביסס את דחיית תביעתם של התובעים בבית משפט קמא גם על המסקנה, כי
24 לא הוכח שהמנוח היה צלול וכשיר בעת חתימת תצהיר דייר יוצא (פסקה 78 לפסק הדין). לפיכך
25 נקבע, כי אין לקבל מסמך זה כתקף.
- 26 25. השאלה של כשירות המנוח בעת החתימה על תצהיר דייר יוצא עלתה בכתב ההגנה שהוגש
27 בבית משפט קמא. היא לא עלתה ברשימת פלוגתאות שהוגשה לבית המשפט. בהמשך, החליט

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 40007-03-26 עמותת "קול יעקב" ואח' נ' לוי ואח'

תיק חיצוני:

1 בית המשפט (7.5.24), נוכח טענות של המשיבים, להוסיף עניין זה כפלוגתא. לגוף העניין,
2 בפסיקת בית המשפט העליון נקבע, כי לעניין כשירות לבצע פעולה משפטית, אין די בהטלת ספק
3 ע"א 8023/16 ארביב אור נ' ג'נאח (20.8.2019), בפסקה 11 לפסק דינה של כב' השופטת ע'
4 ברון). בית המשפט העליון קבע שם, כי

5 "הטלת ספק איננה רף ההוכחה הנדרש בהליך אזרחי, והמרחק בין
6 הספק העולה מן המסמכים הרפואיים לבין עמידה בנטל להוכיח במאזן
7 ההסתברויות כי המנוח לא היה כשיר מבחינה קוגניטיבית לחתום על
8 מסמך המתנה הוא רב עד מאד. הלכה למעשה בית המשפט הפך את
9 נטל ההוכחה. זאת, חרף החזקה שלפיה "כל אדם כשר לפעולות
10 משפטיות, זולת אם נשללה או הוגבלה כשרות זו בחוק או בפסק דין
11 של בית משפט" (סעיף 2 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות,
12 התשכ"ב-1962). חזקה היא שאדם כשר לעשיית פעולות משפטיות,
13 בהן התקשרות בחוזה מתנה, והכופר בכשירות זו עליו הראיה... כן
14 נפסק כי הנטל לסתור חזקת כשירות לאחר מותו של אדם הוא כבד
15 ביותר ולא די בהעלאת ספקות גרידא על מנת לעמוד בנטל זה"

16
17 26. מעיון בפסק הדין עולה סימן שאלה, האם עקרונות אלה עמדו בבסיס פסק הדין. ניתן
18 להתרשם, כי בפי המערערים טענות ראויות לבירור במישור זה. עם זאת, נוכח קביעתנו כי לפסק
19 הדין נמצא בסיס מספיק בקביעות בית משפט בדבר קיומה של נטישה ובדבר העדר בסיס למתן
20 סעד מן הצדק, לא מצאנו מקום לקיים דיון מפורט בסוגיית כשירותו של המנוח, ואיננו מבססים
21 את התוצאה אליה הגענו על הקביעות בסוגיה זו.

22 27. התוצאה של כל האמור היא, כי הערעור נדחה. משלא התבקשה תשובה, אין צו להוצאות.
23 העירבון שהפקידו המערערים יושב להם באמצעות ב"כ.

24 ניתן היום, י"ט סיוון תשפ"ו, 04 יוני 2026, בהעדר הצדדים.

25
26

דוד גדעוני, שופט

אברהם רובין, שופט

עודד שחם, שופט
[אב"ד]

27
28